

TOSHKENT IQTISODIYOT VA PEDAGOGIKA INSTITUTI

“TA’LIMDA KREATIV YONDASHUVNING DOLZARB
MASALALARI”

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjumani
materiallari

2025-yil

24-26-
aprel

www.tipi.uz

“Ta’limda kreativ yondashuvning dolzarb masalalari” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi (24-26-aprel 2025-yil).

UDK 370:681.142.37

BBK 74.268.7

D 45

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2024-yil 27-dekabrda 490-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan 2025-yilda “Xalqaro va respublika miqyosida o‘tkaziladigan ilmiy-texnik tadbirlar rejasi”ga muvofiq Toshkent iqtisodiyot va pedagogika instituti “Pedagogika, psixologiya va boshlang‘ich ta’lim” kafedrasida “Ta’limda kreativ yondashuvning dolzarb masalalari” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy konferensiyasining materiallar to‘plami.

“Ta’limda kreativ yondashuvning dolzarb masalalari”

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjumani

2025-yil, 24-26-aprel

Ma’sul muharrir: Toshkent iqtisodiyot va pedagogika instituti rektori Professor Shakarboy Janikulov

Tahrir hay’ati: Haydarov Shohqadam Mamayusupovich

O‘tayev Akram Yo‘ldoshevich

Ismailova Dilbar Ruzmatovna

Ismoilova Shaxlo Valijonovna

Abdumajitova Maftuna Ixtiyor qizi

Texnik yordam: Axmedov Bekjan Askarovich

Anjuman materiallaridan mazkur mavzular atrofida ilmiy-tadqiqot ishlari olib borayotgan izlanuvchilar: olimlar, tayanch doktorantlar, magistrilar, talabalar hamda keng jamoatchilik vakillari foydalanishlari mumkin.

To‘plamda joy olgan tezislarda keltirilgan ma’lumotlarning to‘g‘riligiga mualliflar javobgardirlar

Chirchiq – 2025 .

**“Ta’limda kreativ yondashuvning dolzarb
masalalari”**

mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjumani

2025-yil, 24-26-aprel

**"Актуальные вопросы креативного
подхода в образовании"**

Республиканская научно-практическая
конференция

24-26 апреля 2025 г.

**"Topical Issues of a Creative Approach in
Education"**

Republican Scientific and Practical Conference

April 24-26, 2025

www.tipi.uz

MAGISTRANTLARDA ILMIY-TADQIQOTCHILIK SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI

Kurbanov O.E.

Chirchiq davlat pedagogika universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada magistratura talabalari uchun tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishning dolzarb muammolari va ularni bartaraf etish yo‘llari tahlil qilinadi. Ilmiy tadqiqotlarni ta’lim jarayoniga integratsiyalash, fanlararo yondashuv, interfaol metodlardan foydalanish hamda raqamli texnologiyalarni qo‘llashning o‘rni ko‘rsatib beriladi. Shuningdek, talabalarda ilmiy dunyoqarashni kengaytirish, ijodkorlikni rag‘batlantirish va milliy taraqqiyot maqsadlariga hissa qo‘shadigan tadqiqotchilik kompetensiyalarini shakllantirish masalalari yoritiladi.

Kalit so‘zlar: magistratura, tadqiqotchilik ko‘nikmalari, pedagogik muammo, ilmiy dunyoqarash, fanlararo yondashuv, innovatsion texnologiyalar.

Bugungi globallashuv davrida oliy ta’lim tizimidan talab qilinayotgan asosiy vazifalardan biri – ilmiy-tadqiqot faoliyatini ta’lim jarayoni bilan uzviy bog‘lashdir. Chunki bugungi shiddatli raqobatga asoslangan bilimlar iqtisodiyotida ilm-fan milliy taraqqiyotning hal qiluvchi kuchi sifatida maydonga chiqmoqda. O‘zbekiston ham yangi davrda modernizatsiya va innovatsiyalarni rivojlantirish jarayonida ilmiy-tadqiqot faoliyatini davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilab, uni oliy ta’lim tizimi bilan uzviy bog‘lashni strategik maqsad qilib qo‘ymoqda. Shu bois magistratura bosqichida ta’lim olayotgan talabalarni mustaqil tadqiqotchilik salohiyatiga ega etib tayyorlash nafaqat shaxsiy yutuqlar uchun, balki milliy taraqqiyot va jamiyatning intellektual rivojlanishi uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Ilmiy-tadqiqot faoliyatini o‘qitish jarayoni bilan uyg‘unlashtirish talabalarga nazariy bilimlarni amaliy izlanishlarda sinab ko‘rish imkonini beradi. Bu esa ularning mustaqil tahlil qilish, muammolarga turli nuqtai nazarlardan yondashish, yangicha qarorlar ishlab chiqish va innovatsion g‘oyalarni ilgari surish salohiyatini kengaytiradi. Natijada magistrantlar nafaqat mavjud bilimlarni o‘zlashtiruvchi, balki yangilik yaratuvchi, jamiyat taraqqiyotiga hissa qo‘shuvchi mutaxassis sifatida shakllanadi. Ayniqsa, ilmiy-tadqiqot faoliyatining uzluksiz ravishda o‘quv dasturlariga integratsiyalashuvi talabalarning ijodiy izlanishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi va ularning akademik rivojlanishini yanada samarali qiladi.

Shu bilan birga, hozirgi kunda magistrantlar o‘rtasida ilmiy tadqiqotchilik malakasining yetarli darajada yuqori emasligi kuzatilmoqda. Bu holat bir qator muammolar bilan izohlanadi:

1. **Ilmiy-tadqiqotga yo‘naltirilgan o‘quv materiallarining yetishmasligi.** Aksariyat magistrantlar uchun tayyorlangan darslik va metodik qo‘llanmalarda ilmiy izlanishga yo‘naltirilgan topshiriqlar kam uchraydi. Shu bois talabalar nazariy bilimlarni amaliy izlanishlarda qo‘llash imkoniyatidan cheklangan bo‘lib qolmoqda. Bu esa ularning ilmiy dunyoqarashi va mustaqil tadqiqot olib borish ko‘nikmalarini rivojlantirishga to‘sqinlik qiladi.

2. **Interfaol platformalar va zamonaviy texnologiyalarning to‘liq joriy qilinmaganligi.** Raqamli ta’lim vositalari, masofaviy laboratoriyalar va onlayn platformalar talabalarning ilmiy faoliyatini qo‘llab-quvvatlashda hal qiluvchi omil bo‘lsa-da, amaliyotda ularning imkoniyatlari yetarlicha ishga solinmagan. Natijada magistrantlar ilmiy axborot maydonidan to‘liq foydalana olmaydi, xalqaro ilmiy hamjamiyat bilan hamkorlik qilish imkoniyatlari ham cheklangan bo‘lib qolmoqda.

3. **Talabalarni tadqiqot faoliyatiga rag‘batlantirish va qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarining sustligi.** Magistrantlar orasida ilmiy faoliyatga qiziqishni oshirish uchun grantlar, stipendiyalar, ilmiy musobaqalar va innovatsion loyihalarni moliyalashtirish mexanizmlarini yanada kengaytirish lozim. Aks holda, talabalarda ilmiy izlanishga bo‘lgan ichki motivatsiya pasayadi va ular tadqiqot jarayonida faol ishtirok etmay qo‘yadilar.

Magistrantlarning ilmiy-tadqiqotchilik salohiyatini rivojlantirish yo‘lida uchrayotgan muammolarni bartaraf etish uchun bir qator tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirish lozim. Avvalo, ta’lim jarayoniga fanlararo yondashuvni keng joriy etish zarur. Chunki zamonaviy ilmiy izlanishlar ko‘p hollarda turli fanlar kesishmasida amalga oshirilmoqda. Talabalar bir vaqtning o‘zida bir nechta bilim sohalarini o‘zlashtirishi orqali nafaqat nazariy bilimlarini kengaytiradilar, balki kompleks muammolarga yechim topishga ham o‘rganadilar. Shu ma’noda, fanlararo yondashuv ilmiy dunyoqarashni kengaytirish, tahliliy va tanqidiy tafakkurni rivojlantirishning asosiy vositalaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, tarix, falsafa va ijtimoiy fanlarda boshqa fanlar bilan integratsiya talabalarni turli manbalardan ma’lumot yig‘ish, ularni tahlil qilish va umumlashtirish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Talabalarda ilmiy dunyoqarashni shakllantirishda ijodkorlikni rag‘batlantirish alohida ahamiyatga ega. A.A. Gubaidulinaning ta’kidlaganidek, loyiha metodlari talabalarni faol tadqiqot faoliyatiga jalb qilish, ularda mustaqillik, mas’uliyat va ijodiy yondashuvni shakllantirishning samarali vositasidir. Loyiha faoliyati jarayonida talaba nazariy bilimlarini amaliyot bilan bog‘laydi, ilmiy muammo qo‘yishni, dalillarni yig‘ishni, ularni qayta ishlashni va asosli xulosalar chiqarishni o‘rganadi. Natijada talabalar mustaqil ilmiy faoliyat yurita olish, o‘z g‘oyalarini himoya qilish va jamoa bilan ishlash kompetensiyalarini shakllantiradilar.

Raqamli texnologiyalar bugungi kunda magistrantlarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishda hal qiluvchi o‘rinni egallamoqda. SMART ta’lim platformalari, elektron kutubxonalar, virtual laboratoriyalar, masofaviy darslar va interaktiv dasturlar talabalarga keng imkoniyatlar yaratadi. Ular yordamida talabalar ilmiy izlanishlari qulayroq va samaraliroq bo‘ladi. Masalan, elektron kutubxonalar global ilmiy manbalarga tezkor kirish imkonini bersa, virtual laboratoriyalar tajribalarni onlayn sharoitda bajarish imkoniyatini yaratadi. Shuningdek, masofaviy darslar ilmiy tadqiqot natijalarini xalqaro miqyosda muhokama qilish va dunyo olimlari bilan hamkorlik aloqalarini rivojlantirish imkonini beradi. Shu bois raqamli texnologiyalarni kengroq qo‘llash magistrantlarning ilmiy faoliyatini yangi bosqichga olib chiqadi.

Tadqiqotchilik faoliyatini samarali shakllantirishda baholash tizimlari ham muhim o‘rin tutadi. Shakllantiruvchi (formativ) baholash talabaning o‘quv jarayonidagi faoliyatini bosqichma-bosqich kuzatib borishga imkon beradi, kamchiliklarini aniqlash va ularni bartaraf etishga sharoit yaratadi. Summativ baholash esa talabalar ilmiy faoliyatining umumiy natijalarini ko‘rsatadi va ularning ilmiy kompetensiyalar darajasini belgilab beradi. Ayniqsa, intellektual tashabbus, ijodkorlik, mustaqil qaror qabul qilish, muammolarga nostandart yondashish kabi mezonlar asosida baholash talabalarni yanada faol izlanishga undaydi. Natijada talabalarda ilmiy tadqiqotga nisbatan yuqori motivatsiya shakllanadi, ular mustaqil ravishda ilmiy muammolarni yechishga intiladilar.

Shunday qilib, fanlararo yondashuvni keng joriy etish, loyiha metodlarini tatbiq qilish, raqamli texnologiyalarni qo‘llash va zamonaviy baholash tizimlaridan foydalanish magistrantlarning ilmiy-tadqiqotchilik salohiyatini rivojlantirishning eng muhim yo‘llaridan biridir. Bu nafaqat talabalar shaxsiy intellektual kamoloti, balki mamlakatning ilmiy-intellektual taraqqiyoti uchun ham muhim kafolat hisoblanadi.

Magistratura ta’limida tadqiqotchilik ko‘nikmalarini rivojlantirish – dolzarb pedagogik muammo sifatida qaralmoqda. Ushbu jarayonni samarali tashkil etish uchun

interfaol metodlardan foydalanish, fanlararo yondashuvni kuchaytirish, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish hamda zamonaviy baholash tizimlarini tatbiq etish muhimdir. **Xulosa qilib aytganda**, magistrantlarda tadqiqotchilik kompetensiyasini rivojlantirish O‘zbekistonning ilmiy-intellektual salohiyatini yuksaltirish va milliy taraqqiyot maqsadlariga erishishning muhim kafolatlaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qodirova, M.R., Ibragimova, G.N. *Talabalarda tadqiqotchilik qobiliyatlarini rivojlantirishning pedagogik asoslari*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
2. Gubaidulina, A.A. *Innovatsion ta’lim texnologiyalari va loyiha metodlari*. – Moskva: Akademiya, 2019.
3. Adizova, N.M. *Pedagogik tadqiqot metodologiyasi*. – Toshkent: O‘zMU nashriyoti, 2018.
4. Hasanov, B. *Oliy ta’limda innovatsion pedagogik yondashuvlar*. – Toshkent: O‘zMU, 2021.
5. Jalilov, J.J. *Magistrantlarda ilmiy-tadqiqotchilik kompetensiyalarini shakllantirish muammolari*. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2022.
6. Dewey, J. *How We Think*. – Boston: D.C. Heath & Co, 1933.
7. OECD. *Fostering Research and Innovation in Higher Education*. – Paris: OECD Publishing, 2020.
8. Anderson, L., Krathwohl, D. *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing*. – New York: Longman, 2001.
9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–2026-yillarga mo‘ljallangan “Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi” to‘g‘risidagi PF–60-sonli Farmoni. – Toshkent, 2022.
10. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarori: *Oliy ta’lim tizimida ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida*. – Toshkent, 2021.

DAVLAT FUQAROLIK XIZMATI SOHASIDA O‘ZGARISHLARNI BOSHQARISHNING O‘ZIGA XOS JIHATLARI

Mannanova Nilufar

Sotsiologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD),

e-mail: nilufar2627@mail.ru

Dunyo bo‘ylab kechayotgan globallasuv, texnik va texnologik tamaddun, aholi ehtiyojlarining ortib borishi davlat korxonalarida o‘zgarishlarning yuzaga kelishiga sabab bo‘lmoqda. Zotan, zamonaviy tashkilotlar doimiy ravishda texnik, iqtisodiy, siyosiy, ijtimoiy va ma’naviy o‘zgarishlar sharoitida ishlaydi.

“O‘zgarish” tushunchasining mazmuni - bu qandaydir tashkiliy elementning vaqt o‘tishi bilan shakli, sifati yoki holatidagi farqni empirik kuzatish”ni bildiradi. Tashkiliy element ma’lum bir xodim, ishchi guruh, tashkiliy strategiya, dastur, mahsulot yoki butun tashkilotning ishi bo‘lishi mumkin”¹.

¹ Резник С.Д., Черниковская М.В., Чемезов И.С. Управление изменениями. Под общей редакцией С.Д. Резника. Пенза, 2013. С.36.

	HARBIY PSIXOLOGIYA FANINI O'QITISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR	
112	G'aybullayeva Dilnoza Muxammadjon qizi SHAXSNING O'ZIGA BO'LGAN ISHONCH VA ISHONCHSIZLIK MUNOSABATNI O'RGANISHNING PSIXOLOGIK OMILLARI	405
113	Haydarov Shohqadam Xolmurodov Xolyigit ALISHER NAVOIY "BADOE' UL-BIDOYA" DEVONIDA OBRAZLAR TRANSFORMATSIYASI	407
114	Azizova Shodiya Utkur qizi Tulyaganova Gulnoza Olimjon qizi TA'LIM VA PSIXOLOGIK MUAMMOLAR: KREATIV YONDASHUVLAR	410
115	Eshmanova Nodira Nazarkulovna Xaytboyeva Fazilatxon G'aniboy qizi BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARINI RIVOJLANTIRISH USULLARI	413
116	Кулдашева Гулбахор Давлятовна ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ	415
117	Yaxshimbekova Sayyora Kamalovna Qosimova Maftuna Umidjon qizi DARSDAN TASHQARI TARBIYAVIY ISHLAR VOSITASIDA O'QUVCHILARDA BILISH QIZIQISHLARINI SHAKILLANTIRISH	418
118	Olimjonova Rushana Alisher qizi Xalikova Shahodat To'xtayevna STRESS VA UNI BOSHQARISH USULLARI	422
119	Mansurova Sh.Z. TOVARSHUNOSLIK EKSPERTIZASI BO'YICHA YANGI TADQIQOTLAP MILLIY VA XORIJIY AMALIYOTDA OZIQUVQAT MAHSULOTLARI SIFATINI KOMPLEKS ANIQLASH EKSPERTIZASINING USLUBIY JIHATLARI	425
120	Урманов Шингис Майхан угли ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАНИИ	431
121	O'rishov Alisher Nomozovich KELAJAKDAGI INFORMATIKA O'QITUVCHILARINI MUSTAQIL IZLANISH FAOLIYATIGA TAYYORLASH BO'YICHA DASTURIY-METODIK TA'MINOTNI TAKOMILLASHTIRISH	436
122	Xamidullayev Jaloliddin Faxriddin o'g'li FUTBOL ORQALI INTIZOM, IRODA VA JAMOAVIYLIKNI O'RGATISH	438
123	Xamidullayev Jaloliddin Faxriddin o'g'li O'ZBEKISTONDA YENGIL ATLETIKA SPORTCHILARI: YUTUQLAR VA ISTIQBOLLARI	441
124	Xamidullayev Jaloliddin Faxriddin o'g'li VOLEYBOL-JAMOAVIY HARAKAT VA G'ALABANING TIMSOLI	443
125	Xamidullayev Jaloliddin Faxriddin o'g'li YENGIL ATLETIKA TURLARI VA ULARNING JISMONIY RIVOJLANISHDAGI AHAMIYATI	446
126	Karataeva Luiza Uktamovna Ro'ziyev Alibek Alisherovich TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH SHAROITLARDA OLIY TA'LIM TALABALARINING KREATIV SALOHİYATINI RIVOJLANTIRISH	448
127	Kurbanov O.E. MAGISTRANTLARDA ILMIY-TADQIQOTCHILIK SALOHİYATINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI	452
128	Mannanova Nilufar DAVLAT FUQAROLIK XIZMATI SOHASIDA O'ZGARISHLARNI BOSHQARISHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	454
129	Абдуллаева Мохирахон Убайдилла кизи. РОЛЬ ДАШБОРДОВ В УПРАВЛЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТЬЮ БИЗНЕСРЕШЕНИЙ	457
130	Xakimdjanova Kamola Baxadirovna JISMONIY TARBIYA O'QITUVCHILARI KASBIY KOMPETENTLIGINING ZAMONAVIY TALABLAR ASOSIDA RIVOJLANISHI	462